

הנחיות הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר של ביה"ס למדעי המחשב

נספח לתקנון האוניברסיטאי לתלמידי מחקר

(במקרה של סתירה בין התקנון היחידתי לאוניברסיטאי יקבע התקנון האוניברסיטאי)

הגדרות

דוקטור	"דוקטור"
דוקטור לפילוסופיה (Ph.D.).	
תלמיד מחקר שלב א"	מי שהתקבל ללימודי תואר דוקטור ותכנית המחקר שלו טרם אושרה.
תלמיד מחקר שלב ב"	מי שתכנית המחקר שלו לתואר דוקטור אושרה.
"הוועדה"	ועדת תלמידי מחקר של בית הספר למדעי המחשב.

מבוא

התואר דוקטור לפילוסופיה (Ph.D.) הוא התואר הגבוה ביותר הנרכש בבית-הספר למדעי המחשב. הוא מוענק על-ידי האוניברסיטה ולא על-ידי בית-הספר.

לשם קבלת התואר על התלמיד:

- א. לעמוד בהצלחה בתכנית הלימודים שנקבעה לו.
- ב. לבצע מחקר עצמאי ומקורי שיש בו משום תרומה מהותית לקידום הידע וההבנה בתחום הנחקר ולהגישו כ"עבודת הדוקטור".
- ג. להוכיח שליטה בחומר הרקע ובספרות המקצועית בתחום המחקר.

1. תנאי קבלה כתלמיד מחקר שלב א' – המסלול הרגיל:

רשאי לפנות לוועדה בבקשה להתקבל למסלול זה:

1.1. מי שקיבל את התואר "מוסמך אוניברסיטה" במדעי המחשב באוניברסיטת תל-אביב או באוניברסיטה מוכרת אחרת בארץ או בחו"ל בציון משוקלל של 80 לפחות והכין עבודת גמר שציונה 85 לפחות.

1.2. מי שקיבל את התואר "מוסמך אוניברסיטה" במקצוע אחר הקשור למדעי המחשב (כגון: מתמטיקה והנדסה) או את התואר "דוקטור לרפואה" באוניברסיטת תל-אביב או באוניברסיטה מוכרת אחרת בארץ או בחו"ל בציון משוקלל של 80 לפחות והכין עבודת גמר שציונה 85 לפחות. במקרים אלו תטיל עליו הוועדה להשתלם במדעי המחשב כדי שיגיע לרמת מוסמך במדעי המחשב.

1.3. במקרים של הישגים לימודיים או מחקרניים מיוחדים, תוכל הוועדה לאשר חריגה מן הציונים המזעריים הנקובים בסעיפים 1.1 ו-1.2.

מועד עדכון (2013)

1.4. בעל תואר "מוסמך אוניברסיטה" במדעי המחשב באוניברסיטת תל-אביב או באוניברסיטה מוכרת אחרת בארץ או בחו"ל, שקיבל את התואר בציון משוקלל של 80 לפחות אך ללא עבודת גמר, יוכל להיות מועמד רק לאחר שימלא את המטלות שיוטלו עליו על-ידי הוועדה. מטלות אלו יכללו בכל מקרה עבודת מחקר השקולה מבחינת היקפה ורמתה לעבודת גמר, ולעיתים גם קורסי השלמה. עבודת גמר זו תישפט, כמקובל בעבודות גמר למוסמך, וציונה לא יפחת מ-85.

מנחה:

1.5. בקשה להתקבל כמועמד במסלול הרגיל חייבת לכלול הסכמה בכתב של חבר סגל מביה"ס למדעי המחשב, הרשאי להנחות תלמיד מחקר, לשמש כמנחה של המועמד.

2. חובות תלמיד מחקר שלב א' - המסלול הרגיל:

2.1. במידה והוועדה תטיל עליו לימודים והשתלמויות – לעמוד בהם תוך שנה אחת מיום התקבלותו אלא אם כן קבעה הוועדה פרק זמן ארוך יותר לכך.

2.2. עד לעמידה בדרישות הנ"ל יהיה התלמיד במעמד של תלמיד מחקר שלב א' על תנאי.

2.3. להגיש, תוך שנה תכנית מחקר בחתימת המנחה. במשך שנה זאת על התלמיד גם להשלים את הלימודים וההשתלמויות שהוטלו עליו (אם הוטלו עליו). אם לא יגיש את תכנית המחקר במועד הנקוב, עליו להגיש לוועדה דו"ח מפורט, בחתימת המנחה, על התקדמותו לקראת הכנת תכנית המחקר. במקרה זה עליו להגיש את תכנית מחקר בחתימת המנחה תוך, לכל היותר, שנה נוספת (סה"כ שנתיים ממועד הקבלה. בפרק זמן זה על התלמיד לסיים כמובן גם את הלימודים וההשתלמויות שהוטלו עליו, אם לא סיימם קודם).

2.4. לאחר שתוכנית המחקר הוגשה, לעמוד בבחינת התאמה בעל-פה בפני בוחנים שיקבעו על-ידי הוועדה.

2.5. מועמד שימלא כהלכה אחר דרישות תכנית הלימודים וההשתלמויות, ותוכנית המחקר שהגיש וכשירותו למחקר אושרו על-ידי הוועדה היחידתית יהיה לתלמיד מחקר שלב ב'.

3. תנאי קבלה - המסלול הישיר

הקבלה למסלול הישיר תתאפשר רק לתלמידים העומדים בקריטריונים הבאים:

3.1. בוגרי אוניברסיטאות בלבד אשר סיימו לימודי תואר ראשון במדעי המחשב בממוצע ציונים של 95 לפחות, או

מועד עדכון (2013)

3.2. תלמידי תואר שני מצטיינים בשנה הראשונה או השניה ללימודיהם, אשר השלימו בתקופת זמן זו לפחות 4 קורסים וסמינר אחד ממכסת לימודיהם לתואר השני.

3.3. קבלה למסלול הישיר מותנית בהסכמת חבר סגל מביה"ס למדעי המחשב, הרשאי להנחות תלמיד מחקר, לשמש כמנחה של התלמיד ובקבלת המלצתם בכתב של שני אנשי סגל אקדמי בכיר שיעידו על כישוריו והצטיינותו של התלמיד.

4. חובות תלמיד מחקר שלב א' - המסלול הישיר:

4.1. סה"כ מכסת הקורסים במסגרת המסלול הישיר תהיה שווה למכסת הקורסים הנדרשים לתואר השני ולתואר השלישי.

4.2. תלמיד יתקבל למסלול הישיר במעמד של "תלמיד מחקר שלב א' על תנאי במסלול הישיר".

4.3. התלמיד יעבור למעמד של "תלמיד מחקר שלב א' במסלול הישיר" (דהיינו, יוסר לו התנאי) לאחר שיעמוד ב"בחינת כשירות", שמטרתה לבדוק את ידיעותיו בתחום התמחותו ואת כישוריו בעבודת מחקר עצמאית. הבחינה תבצע ע"י ועדה בוחנת בהרכב אותו תקבע הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר. המנחה יבחר בהתייעצות עם חברי הוועדה הבוחנת נושא בתחום המחקר הכללי של התלמיד שהתלמיד לא הכיר ושאינו בתחום מחקרו הישיר. על התלמיד יהיה להרצות בפני הוועדה ולהשיב על שאלות. לאחר הבחינה תמליץ הוועדה הבוחנת על מידת התאמת המועמד למסלול הישיר בדו"ח אשר תגיש לוועדת תלמידי מחקר.

4.4. לפני "בחינת הכשירות" יהיה על התלמיד לסיים לפחות 6 קורסים וסמינר אחד מתוך לימודי התואר השני בציון ממוצע של 90 לפחות, וציון 80 לפחות בכל קורס.

4.5. התלמיד ישלים את יתרת הקורסים הנדרשים לתואר השני עד מועד הגשת תוכנית המחקר. ממוצע הציונים של התלמיד בכל הקורסים יהיה 90 לפחות, והציון בכל קורס יהיה לפחות 80.

4.6. על התלמיד להגיש את תוכנית המחקר תוך שנתיים מתחילת לימודיו, אלא אם כן קבעה הוועדה פרק זמן אחר.

4.7. לאחר שתוכנית המחקר הוגשה, עליו לעמוד בבחינת התאמה בעל-פה בפני בוחנים שיקבעו על-ידי הוועדה.

4.8. תלמיד שתוכנית המחקר שלו אושרה יעבור למעמד של "תלמיד מחקר שלב ב'", וממועד זה יחולו עליו כל התקנות המתייחסות לתלמיד מחקר במסלול הרגיל המפורטות בתקנון זה.

5. תנאים מיוחדים במסגרת המסלול הישיר:

5.1. הענקת תואר שני במסגרת המסלול הישיר

תלמידי המסלול הישיר יקבלו אישור על "סיום לימודי תואר שני (ללא עבודת גמר) במסגרת המסלול הישיר לדוקטורט" לאחר עמידה בתנאים הבאים:

- א. התלמיד השלים את כל חובות הקורסים לתואר השני, כנדרש.
- ב. השיג תוצאות מחקריות ברמה של עבודת גמר לתואר שני.
- ג. הגיש תוכנית מחקר.
- ד. הוועדה שמונתה לבדיקת תוכנית המחקר שלו (שתוסמך גם לכך) המליצה לוועדת היחידתית לתלמידי מחקר על מתן האישור, על בסיס התוצאות המחקריות שהושגו עד מועד המבחן.
- ה. הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר אישרה זכאות לאישור זה.

5.2. תנאי מלגה משופרים

מדיניות ביה"ס היא לתגמל את התלמידים המצטיינים, עליהם נמנים גם תלמידי המסלול הישיר. התלמידים שיתקבלו למסלול הישיר ושתוענק להם מלגה, יקבלו כבר בתקופת המועמדות מלגות ברמה של תלמידי תואר שני מתקדמים, ועם קבלתם למסלול הישיר (לאחר "בחינת הכשירות") יקבלו מלגות ברמה של תלמיד מחקר לדוקטורט שלב א'. תנאי המלגה המשופרים יינתנו בכפוף לזמינות תקציבית ולהמלצת המנחה.

6. כללים נוספים החלים על כל תלמידי המחקר:

6.1. מהלך הלימודים:

- א. כל תלמיד חייב להשתתף במשך לימודיו בקורסים מתקדמים הניתנים בבית-הספר בהיקף כולל של 9 שעות שבועיות סמסטריאליות לפחות, ולקבל בהם ציון שלא יפחת מ-80.
- ב. כמו כן, חייב התלמיד להשתתף במשך לימודיו באופן רציף (כל סמסטר) בסמינרי מחקר.
- ג. התלמיד חייב לעבור בהצלחה קורס כתיבה מדעית בשפה האנגלית (או לקבל בו פטור). עליו להשלים חובה זו עד תום השנה השניה ללימודיו.
- ד. התלמיד חייב לפעול בהתאם לסדרי ההנחייה שייקבעו ע"י המנחה.

6.2. דו"חות התקדמות:

על התלמיד להגיש למנחה דו"ח התקדמות שנתי מפורט. הדו"ח הראשון יוגש שנה לאחר אישור תוכנית המחקר, ומאז, אחת לשנה, עד הגשת התזה. המנחה יאשר את הדו"ח בחתימתו ויעבירו, בצרוף חוות דעתו, לאישור הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר.

6.3. ועדה מייעצת:

ועדת תלמידי המחקר היחידתית רשאית למנות, לפי שיקול דעתה, ועדה מייעצת עבור תלמיד מחקר. הוועדה תכלול את המנחה או המנחים וכן שני חברים נוספים. הוועדה תתכנס לפחות פעם בשנה ותבחן את התקדמות התלמיד בשנה זו. דו"ח ההתקדמות השנתי של התלמיד יוגש לוועדה זו לפחות חודש לפני התכנסותה. הוועדה המייעצת תדווח לוועדת תלמידי המחקר היחידתית ותמליץ לגבי המשך מחקרו של התלמיד.

6.4. חובת הגשת מאמר לפרסום לפני הגשת תוכנית המחקר:

על כל תלמיד להגיש מאמר לפרסום (לעיתון מקצועי או לכנס עם Proceedings) לפני הגשת תוכנית המחקר, ולמסור לוועדה היחידתית את המאמר ואישור על הגשתו. המנחה יוכל לבקש מהוועדה לבחון את התלמיד על תוכנית מחקרו מבלי שהגיש מאמר לפרסום, ויוכל גם להופיע לפני הוועדה. הוועדה תדון בעניין ותחליט אם ומתי יחוייב התלמיד להגיש מאמר כ"ל.

6.5. הפסקת לימודים

לא התקדם התלמיד בלימודיו או במחקרו בצורה נאותה או התרשל בהגשת דו"חות התקדמות, רשאית הוועדה בהתייעצות עם המנחה להחליט על הפסקת לימודיו.

6.6. החלפת מנחה

תלמיד המעוניין להחליף מנחה חייב לקבל את הסכמת הוועדה והמנחה המיועד. הוועדה תיוועץ במנחה הנוכחי. במקרה של החלפת מנחה, הוועדה רשאית לחייב את התלמיד בהגשת תוכנית מחקר מעודכנת.

6.7. פרסום תוך כדי ביצוע עבודת המחקר

תלמיד יהיה רשאי, באישור בכתב של המנחה, לפרסם חלק ממחקרו תוך כדי ביצוע עבודת המחקר. התלמיד יהיה חייב לציין שהפרסום הוא חלק מעבודת מחקר הנכתבת באוניברסיטה.

6.8. משך לימודים

על התלמיד להגיש את עבודת הדוקטור תוך חמש שנים מהמועד שבו התקבל כתלמיד מחקר שלב א'. כל חריגה מפרק הזמן הנקוב לעיל טעונה אישור הוועדה. במקרים מיוחדים תוכל הוועדה, על-פי בקשה מנומקת של התלמיד בהמלצת המנחה לאפשר לתלמיד הפסקה בלימודיו של עד שנה.

7. עבודת דוקטורט

- 7.1. עבודת הדוקטור תכלול את תוצאות המחקר של התלמיד ותוכיח שליטה בחומר הרקע ובספרות המקצועית בתחום המחקר.
- 7.2. על העבודה להיכתב כחבור הנושא את עצמו (SELF CONTAINED) ביחס לאנשים הקרובים לתחום, בסגנון ברור.
- 7.3. עקרונית הוועדה מעודדת עבודות מחקר הנעשות בשיתוף עם תלמידים ואנשי סגל ורואה בהן תועלת רבה למחקר ולחינוך לעבודה מדעית. במידה ונכללה בעבודה תוצאת מחקר משותפת לתלמיד ואחרים, פרט למנחה, יצוין במפורש בעבודה שהתוצאה הושגה בשיתוף עם אחרים, ועם מי. במקרה כזה, יצרף המנחה מכתב המפרט את תרומתו של התלמיד בהשגת התוצאה. בכל מקרה אין לכלול אותן תוצאות בשתי עבודות שונות לדוקטורט (או מוסמך).
- 7.4. עבודת הדוקטור תיכתב בשפה האנגלית אלא אם כן הוועדה אישרה לתלמיד לכתוב אותה בשפה אחרת.
- 7.5. העבודה תודפס על נייר A4 או LETTER (משני צדדים).
- 7.6. העמוד הראשון של העבודה יכיל את שם הפקולטה וביה"ס, שם העבודה, את המשפט "חבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה", את שם התלמיד, את המשפט "הוגש לסנט של אוניברסיטת תל-אביב", תאריך הגשת העבודה ושם המנחה (או המנחים).
- 7.7. בעמודים הבאים יבואו בזה אחר זה: תמצית (abstract), תוכן העניינים, גוף העבודה, תקציר בעברית (באורך של כחמישה אחוזים מהיקף העבודה), תמצית בעברית.
- 7.8. בעמוד האחרון יהיה תרגום לעברית של העמוד הראשון.
- 7.9. העבודה צריכה להיות כרוכה, תוכן הדף הראשון והאחרון ישוחזר על הכריכה.
- 7.10. עם סיום הלימודים יגיש התלמיד לוועדה את עבודת הדוקטור (בשלושה העתקים). במקביל, יעביר המנחה לוועדה חוות דעת מפורטת וכן יאשר במפורש כי העבודה הסתיימה וראויה להימסר לשיפוט.

8. תיקונים לעבודת הדוקטור

הוועדה רשאית לדרוש תיקונים והשלמות לעבודת הדוקטור, בהתאם לדו"חות השופטים שיקבעו על ידה, או לפסול את עבודת הדוקטור אם לפחות שופט אחד ממליץ על-כך.

9. הרצאה פומבית

כל תלמיד חייב לתת הרצאה פומבית בבית-הספר על עבודת הדוקטור. מועד ההרצאה יהיה עם סיום עבודת הדוקטור באישור המנחה. מועד ומקום ההרצאה יפורסמו לפחות שבוע לפני ביצועה.

10. פירוש התקנון ואישור חריגים

ועדת תלמידי מחקר היא הסמכות לפרש תקנון זה ולהתקין הנחיות ליישומו, וכן לאשר חריגה מהתקנון במקרים מיוחדים.